

Dr. Gökçen DOĞAN BANDIR

SÖZLEŞMENİN DEVRİ

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2026**

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Genel Yayın No | General Publication Number: 1308
Sertifika no | Certificate Number: 77398

Filiz Kitabevi
Yayın No | Publication Number: 2026/58

Kitap Adı: Sözleşmenin Devri
Book Title: Transfer Of Contract
ISBN: 978-625-8585-55-1
DOI: doi.org/10.64161/filiz.9786258585551

Yazar(lar) | Author(s): Dr. Gökçen DOĞAN BANDIR | orcid.org/0000-0002-5173-0172
Kurum | Institution: Türk-Alman Üniversitesi | Turkish-German University

Konu Kategorisi | Subject Categories: Hukuk, Borçlar Hukuku | Law, Law of Obligations

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book - Monograph
Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish
Ebat | Dimensions: 16 x 23 cm
Baskı Sayısı | Edition: 1
Sayfa Sayısı | Pages: 295

Yayın Tarihi | Publication Date: Mayıs 2026 | May 2026
Yayın Yeri | Place of Publication: İstanbul, Türkiye
Mizanpaj | Layout: Vildan YAVUZ
Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika no: 77398)

© All rights reserved | Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri
San. ve Tic. Ltd. Şti.

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Mollahüsrev Mah. Cemalyener Tosyalı Cad. No: 57A
Vefa-Fatih / İstanbul • Tel: +90 (212) 527 07 18
www.filizkitabevi.com • bilgi@filizkitabevi.com

Aileme

ÖNSÖZ

“Sözleşmenin Devri” isimli bu eser, Türk-Alman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı (%30 Almanca) Doktora programı kapsamında 21.11.2025 tarihinde Prof. Dr. Zekeriya KURŞAT, Prof. Dr. Sezer ÇABRİ, Prof. Dr. Arzu ARIDEMİR, Prof. Dr. Mesut Serdar ÇEKİN ve Doç. Dr. Mustafa Tolga ÖZER’in huzurlarında savunularak oybirliği ile başarılı bulunmuş doktora tez çalışmasıdır.

Sözleşme ilişkisinde taraf değişikliği, bir hukuki işlem, kanunda öngörülmesi veya hâkimin bu husustaki kararı sonucu gerçekleşebilir. Gerek kanunda bu hususta öngörülen açık bir hüküm nedeniyle gerek hâkim kararıyla meydana gelen bu taraf değişiklikleri taraf iradelerinden bağımsız olarak gerçekleşen taraf değişiklikleridir. Bununla birlikte sözleşme ilişkisinde taraf değişikliği tarafların bu yöndeki iradeleri sonucu da gerçekleşebilir. Çalışmamızın konusunu da sözleşme ilişkisinde hukuki işlem sonucu gerçekleşen iradi taraf değişikliği, TBK m. 205 hükmünün ifadesiyle “sözleşmenin devri” kurumu oluşturmaktadır.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunun yürürlüğe girmesiyle TBK m. 205 hükmünde sözleşmenin devri ayrı bir hukuki kurum olarak düzenlenmiştir. TBK m. 205/f. 1 uyarınca sözleşmenin devri, “sözleşmeyi devralan ile devreden ve sözleşmede kalan taraf arasında yapılan ve devreden bu sözleşmeden doğan taraf olma sıfatı ile birlikte bütün hak ve borçlarını devralana geçiren bir anlaşma” şeklinde tanımlanmıştır. Tanımdan anlaşıldığı üzere sözleşmenin devri ile birlikte devre konu sözleşme ilişkisinin mevcut taraflarından birinin yerine sözleşme dışı üçüncü bir kişi geçmekte ve sözleşme ilişkisi sözleşmede kalan ile sözleşmeyi devreden yerine geçen sözleşmeyi devralan arasında sürdürülmektedir. TBK m. 205/f.2 hükmünde ise sözleşmede kalanın bu husustaki rızasını göstermesi halinde devir sözleşmesinin sözleşmeyi devralan ile sözleşmeyi devreden arasında yapılabileceği öngörülmüştür. Sözleşmede kalan devre yönelik rızasını devir sözleşmesi kurulmadan önce izin veya sonrasında onay şeklinde açıklayabilecektir. TBK m. 205/f. 3’te devir sözleşmesinin şekli düzenlenmiştir. Bu kapsamda devir sözleşmesi, devre konu temel sözleşme

ilişkisinin tabi olduğu kanuni şekil şartına tabi olduğu belirtilmiştir. Hükümün son fıkrasında ise kanundan doğan halefiyet halleri ile diğer özel hükümlerin saklı olduğu belirtilerek bu hususların sözleşmenin iradi devri kapsamında olmadığı vurgusu yapılmıştır.

Hükümleri yukarıda ortaya konulan TBK m. 205, sözleşmenin devri kurumuna ilişkin olarak gerek devir sözleşmesi gerekse devrin sonuçlarına ilişkin cevaplandırılması gereken birçok soruyu yanıtsız bırakmaktadır. Bu soruların başlıcaları, sözleşmede kalanın rızasının hukuki niteliğinin ne olduğu; sözleşmede kalanın devre yönelik rızasının TBK m. 205/f. 3 kapsamında devir sözleşmesinin tabi olduğu şekil şartı kapsamında olup olmadığı; devre önceden izin vermiş olduğu durumlarda devir sözleşmesi yapıldığı halde durumdan haberdar olmayan sözleşmede kalanın sözleşmeyi devredene iyiniyetle ifada bulunmuşsa edim borcundan kurtulup kurtulamayacağı; bir tasarruf işlemi olan devir sözleşmesinin sebebe bağlı mı yoksa soyut bir işlem mi olduğu; devrin sonuçlarını hangi andan itibaren doğuracağı ve sözleşmeyi devreden devir kapsamında bir ivaz almışsa, sözleşmenin vaat edilen unsurları içermemesi halinde devreden sorumluluğuna gidilip gidilmeyeceği şeklinde sıralanabilir.

Sözleşmenin devri kapsamında devir sözleşmesi, devre konu temel sözleşme ilişkisi ve devrin hukuki sebebini teşkil eden birbiriyle etkileşim içinde olan üç farklı ilişki düzlemi söz konusudur. Bu nedenle sözleşmenin devri, diğer hukuki kurumlardan farklı ele alınması gereken ve çok boyutlu bir hukuki kurumdur. Çalışmamızın amacı, TBK m. 205'te düzenlenen sözleşmenin devri kurumunun farklı özellikleri göz önünde bulundurularak bu kurumla ilgili ortaya çıkabilecek borçlar hukuku meselelerinin derinlemesine ele alınması ve ilgili meselelerin düzleminde ortaya çıkan ve yukarıda yalnızca bir kısmına yer verilen soruların karşılaştırmalı hukuk öğretisi ve yargı kararları ışığında cevaplandırılarak bir çözüme kavuşturulmasıdır.

Çalışmanın yukarıda belirtilen amacına ulaşarak tamamlanması birçok kişinin katkı ve destekleriyle mümkün olmuştur. Bu önsöz vesilesiyle aşağıda katkı ve desteklerini gördüğüm bazı kişileri anmayı bir borç bilirim.

En başta beni akademik kariyer yapmaya teşvik eden hem yüksek lisans hem doktora tez danışmanlığımı kabul ederek beni onurlandıran Sayın Hocam Prof. Dr. Zekeriya KURŞAT'a, hem doktora tez konumun belirlenmesinden çalışmanın tamamlanmasına kadar geçen süreçteki yol göstericiliği, katkıları ve üzerindeki emeği için ne kadar teşekkür etsem azdır. Tez yazım sürecinde kendisiyle yaptığımız akademik tartışmalar, bu uzun ve meşakkatli yolda bana ışık tutmuş; sadece bu çalışma için değil ileride yapacağım çalışmalarda da rehber alacağım farklı bakış açıları kazandırmıştır. Kendisine ayrıca teşekkür

etmem gereken başka bir husus vardır ki, o da aslında hem bu tezin varlık sebebi olarak hayatımda benim için dönüm noktası olan avukatlığı bırakarak akademik hayata atılmam hususunda teşviğidir. Sayın hocamın destekleri akademik hayata başladığım günden bugüne sürmektedir. En büyük temennim bu uzun yolda onun ışığından ömür boyu yararlanmaya devam etmektir. Kendisine üzerimdeki emekleri için sonsuz minnetle teşekkür ederim.

Jürimde yer almayı kabul ederek beni onurlandıran ve kıymetli yorumlarıyla tezime çok değerli katkılar sunan Sayın Hocam Prof. Dr. Sezer ÇABRI'ye en derin teşekkürlerimi sunarım. Sayın Hocam ile 2022-2023 öğretim yılında Türk-Alman Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi olarak miras hukuku dersi verdiğinde tanışma fırsatı bulup asistanlığını yapma şansını elde etmiştim. O günden bu yana kendisinin örnek akademisyenliği ve kişiliği her anlamda benim için yol gösterici olmuştur. Kendisine bu vesileyle bir kez daha teşekkürlerimi sunarım.

Tez izleme komitesinde yer almayı kabul ederek beni onurlandıran ve her aşamada kıymetli yorumlarıyla tezime çok değerli katkılar sunan Sayın Hocam Prof. Dr. Arzu ARIDEMİR'e en derin teşekkürlerimi sunarım. İÜHF'teki öğrencilik yıllarımda kendisinden ders alma şerefine nail olduğum ve medeni hukuk alanını sevdiren Sayın Hocamın tez izleme komitemde yer alması benim için ayrıca bir mutluluk kaynağıdır.

Tez izleme komitesinde yer alarak beni onurlandıran aynı zamanda sadece bu eserin hazırlanmasına olan katkıları için değil, Türk- Alman Üniversitesi Medeni Hukuk Anabilim Dalında araştırma görevlisi olarak çalışmaya başlayarak kendisiyle çalışma şansı bulduğum andan bu yana akademik kariyerimin gelişiminin tamamındaki destek ve katkıları, sunduğu huzurlu çalışma ortamı için kürsümüz Ana Bilim Dalı Başkanı Sayın Hocam Prof. Dr. Mesut Serdar ÇEKİN'e en kalbi teşekkürlerimi sunarım.

Aynı zamanda jürimde yer alarak tezime değerli yorumlarıyla katkılar sunan kendisiyle aynı kürsüde çalışma şans ve şerefine nail olduğum Sayın Hocam Doç. Dr. Mustafa Tolga ÖZER'e, akademik hayatım boyunca gösterdiği tüm desteği, katkıları ve hocalığının yanı sıra bir ağabey olarak sergilediği yol göstericiliği için en içten teşekkürlerimi sunarım. Kendisi tez yazım sürecinde danıştığım çetrefilli konulara ilişkin tartışmalarımızda bana farklı bakış açıları kazandırarak yol göstermiş, sayısız defa sorularımı ilgiyle cevaplamıştır. Bu vesileyle de ayırdığı kıymetli zaman ve akademik gelişimime sunduğu katkılar için kendisine tekrar çok teşekkür ederim.

Türk-Alman Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladığım ilk andan beri asistanlığını yapma şerefine nail olduğum Sayın Hocam Prof. Dr. Halil AKKANAT'a bu süreçteki tüm destek ve katkıları için en içten teşekkürlerimi sunarım.

Kendisiyle aynı kürsüde çalışma şans ve şerefine nail olduğum Sayın Hocam Doç. Dr. Murat SARIKAYA'ya çalışmam sürecinde zamanını ayırarak sorularima verdiği cevaplar, yol göstericiliği ve bu süreçteki destekleri için çok teşekkür ederim.

Doktora çalışmalarının en yoğun süreci olan son dönemlerinde sağlamış olduğu huzurlu çalışma ortamı ve her daim hissettirdiği desteği için Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Sayın Hocam Prof. Dr. Hamide Özden ÖZKAYA FERENDECİ'ye çok teşekkür ederim.

Tez konumun ticaret hukukuyla kesişen noktalarında aklımdaki soruları kıymetli zamanını ayırarak cevaplayan ve kütüphanesindeki kaynakları bana açan aynı fakültede çalışma şansına sahip olduğum Sayın Hocam Prof. Dr. Koray DEMİR'e çok teşekkür ederim.

Tez çalışmalarım kapsamında dokuz ayı Berlin Hür Üniversitesi'nde (Freie Universität Berlin) ve dört ayı Hamburg Üniversitesi'nde (Universität Hamburg) olmak üzere misafir araştırmacı olarak Almanya'da bulundum. Berlin Hür Üniversitesi'nde araştırma yapmam için bana yol gösteren Sayın Prof. Dr. Dres. h.c. Philip KUNIG'e ve davet mektubu göndererek çalışma konumla ilgili hukuk kütüphanesinde araştırma yapmama imkân sağlayan Sayın Prof. Dr. Helmut GROTHE'ye ve bu araştırmayı verdikleri araştırma bursuyla finansal olarak destekleyen Alman Akademik Değişim Servisi'ne (DAAD'ye) çok teşekkür ederim. Hamburg Üniversitesi'nde geçirdiğim dört aylık araştırma sürecinde davet mektubu göndererek kürsüsünde araştırma yapmam için beni kabul eden Sayın Prof. Dr. Dörte POELZIG'e çok teşekkür ederim. Bu dört aylık araştırma ziyaretimi 2214-A Yurt Dışı Doktora Sırası Araştırma Burs Programı kapsamında destekleyerek çalışmamın tamamlanmasını mümkün kılan Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'na (TÜBİTAK) teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca doktora eğitimim boyunca 2211-A Genel Yurt İçi Doktora Burs Programı kapsamında sağladığı destek için de TÜBİTAK'a çok teşekkür ederim.

Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı'nda 2017 yılında birlikte çalışmaya başladığımız ve aynı zamanda fakülte-deki oda arkadaşım olan Dr. Öğr. Üyesi Burak ÇELİK başta olmak üzere Arş. Gör. Dr. Mehmet Hamza ARSLAN'a ve kürsümüze en son katılan çalışma

arkadaşlarım Arş. Gör. Yusuf Genç ve Arş. Gör. Samet ŞAHİN'e de teşekkür ederim.

Yazım süreci kapsamında kullanmış olduğum atıf programına ilişkin teknik konularda her daim sabırla sorularıma cevap veren ve destek olan aynı zamanda yaptığımız sohbetlerde insanı her daim çalışmaya motive eden Can Eralp ELİBOL'a ve Baver Mazlum MERT'e; eksik kaynaklara ulaşmamda yardımcı olan ve tez yazım sürecinde varlığıyla daima beni motive ederek her daim kız kardeşliğini gösteren Zehra Büşra KAYAÖZÜ'ne çok teşekkür ederim.

Tezi okuyarak anlatım bozuklukları ve yazım kuralları bakımından inceleyen kıymetli dostum Türkçe öğretmeni Barış MERİÇ'e ayrıca teşekkür ederim.

Berlin'de geçirdiğim araştırma dönemi içerisinde bir ay boyunca evini açarak gösterdiği misafirperverlikle beni kendi evimde hissettiren kıymetli dostum Ketsiya TAVİT'e; Hamburg'da tanıştığım ancak kısa sürede çok şey paylaştığımız ve özellikle Hamburg'da geçirdiğim dönemde desteğini esirgemeyen değerli arkadaşım Biset Sena GÜNEŞ'e çok teşekkür ederim.

Bu hayatta bir çocuğun başına gelebilecek en iyi ebeveynler olan ve çok küçük yaştan itibaren aldığım tüm kararlarda yanımda olup beni koşulsuzca destekleyen hayattaki en büyük şanslarımdan olan canım annem Mualla DOĞAN'a ve canım babam Ramazan DOĞAN'a üzerimdeki emekleri için minnetle teşekkür ederim. Uzun tez döneminde her daim beni motive eden canım kardeşim Göksel DOĞAN'a çok teşekkür ederim. Birsen Annem ve Hasan Babam başta olmak üzere Bandır ve Turan ailelerinin tüm fertlerine uzun ve yoğun tez döneminde her daim anlayışla ve ilgiyle sevgilerini gösterip destek oldukları için en derin teşekkürlerimi sunarım.

Çok uzun bir bölümü onun da doktora tez dönemine denk geldiği halde her daim bana sonsuz sevgi ve anlayışını gösterip destekleyen, zorlandığım anlarda yaslandığım bir omuz olarak mücadeleye devam etmemi sağlayan en büyük motivasyon kaynağım yol arkadaşım Oğuz BANDIR'a sonsuz teşekkür ederim.

Son olarak kitabın basımını üstlenen Filiz Kitabevi'nin sahibi Sayın Oğuzhan ORUÇ'a ve kitabın basımında emeği geçen Filiz Kitabevi'nin kıymetli çalışanlarına teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XVII
ÖZET.....	XIX
ABSTRACT	XIX

GİRİŞ

I. Konunun Takdimi ve Araştırma Planı.....	1
II. Tanım ve Yasal Düzenleme.....	3
III. Terminoloji	8
IV. Sözleşmenin Devri Kurumunun Amacı ve Uygulama Alanı	13

I. BÖLÜM:

GENEL OLARAK SÖZLEŞMENİN DEVRİ

1. Sözleşme Kavramının Tarihsel Gelişimi Işığında Sözleşmenin Devrinin Hukuki Temeli.....	17
1.1. Sözleşme Kavramının Tarihsel Gelişimi.....	17
1.2. Sözleşmenin Devrinin Hukuki Temeline İlişkin Teoriler.....	21
1.2.1. Parçalanma (Kombinasyon) Teorisi	21
1.2.2. Birlik Teorisi	23
1.2.3. Teorilere İlişkin Değerlendirmelerimiz	25
2. Karşılaştırmalı Hukukta ve Tamamlayıcı Hukuk Metinlerinde Sözleşmenin Devri	32
2.1. Alman Hukukunda Sözleşmenin Devri.....	32

2.2. İsviçre Hukukunda Sözleşmenin Devri	34
2.3. İtalyan Hukukunda Sözleşmenin Devri	35
2.4. Fransız Hukukunda Sözleşmenin Devri.....	35
2.5. Avrupa Sözleşmeler Hukuku İlkeleri (Ole Lando İlkeleri) Işığında Sözleşmenin Devri	36
2.6. Milletlerarası Ticari Sözleşmelere İlişkin UNIDROIT İlkelerinde Sözleşmenin Devri	38
3. Sözleşmenin Devrinin Temel Özellikleri.....	39
3.1. Sözleşmenin Devrinin Üç Taraflı Bir Hukuki İşlem Olması	40
3.1.1. Genel Olarak	40
3.1.2. Sözleşmenin Devrinin Sözleşmede Kalanın Rızası Olmadan da Yapılabilmesi Yönünde Alternatif Yöntem Önerisi.....	45
3.2. Sözleşmenin Devrinin Temel Sözleşme İlişkisinde Halefiyete Yol Açması.....	47
3.3. Sözleşmenin Devrinin Malvarlığına Etkisi Bakımından Hukuki Niteliği	52
3.3.1. Genel Olarak	52
3.3.2. Sözleşmenin Devrinin Tasarruf İşlemi Niteliğinde Olması.....	53
3.4.3. Sözleşmenin Devrinin Sözleşmeyi Devralan Bakımından Borçlandırıcı İşlem Olarak Değerlendirilip Değerlendirilmeyeceğine İlişkin Tartışma	59
3.4.3.1. Genel Olarak	59
3.4.3.2. Görüşümüz	60
3.4.4. Tasarruf İşlemi Teşkil Eden Sözleşmenin Devrinin Altında Yatan Hukuki Sebep ile Arasındaki İlişki	62
4. Sözleşmenin Devrinin Benzer Hukuki Kurumlardan Ayrılması.....	65
4.1. Sözleşmede Taraf Değişikliği Sonucunu Doğuran Diğer Hallerden Farkı	65
4.1.1. Genel Olarak	65
4.1.2. Hâkim Kararıyla Gerçekleşen Sözleşme Geçişinden Farkı	66
4.1.3. Kanun Gereği Gerçekleşen Sözleşme Geçişİ	70
4.1.3.1. Kanunda Öngörülen Özel Hükümler Uyarınca Sözleşmenin Geçişİ	70
a. Kira Sözleşmesinin Geçişİ	70
b. Hizmet Sözleşmelerinin Geçişİ	75
4.1.3.2. Külli Halefiyet Gereği Sözleşmenin Geçişİ	76

a. Genel Olarak.....	76
b. Mirasbırakanın Tarafı Olduğu Sözleşmelerin Geçişİ.....	77
c. Ticari İşletmenin TTK m. 11/f. 3 Uyarınca Devrinde Sözleşmelerin Geçişİ	85
4.2. Alacağın Devrinden Farkı.....	90
4.3. Borcun Üstlenilmesinden Farkı	93
4.4. Sözleşmeye Katılmadan Farkı	93
4.5. Borç İlişkisinin Yenilenmesinden Farkı	95
4.6. Önceki Sözleşmenin Sona Erdirilip Yeni Bir Sözleşmenin Kurulmasından Farkı	97
4.7. Alt Sözleşme İlişkisinden Farkı	99
5. Sözleşmenin Devri Hükümlerinin Uygulanabilirliğine İlişkin Tartışmalı Meseleler.....	102
5.1. Adi Ortaklıkta Ortak Sıfatının Üçüncü Kişİye Devrinin Hukuki Niteliği: Sözleşmenin Devri mi Alacağın Devri mi?	102
5.2. TBK m. 239/f. 2 uyarınca Devredilebilen Bağımsız Yenilik Doğuran Hakların (Alım, Önalım ve Geri Alım Haklarının) Devrinin Niteliği Meselesi.....	107

II. BÖLÜM: DEVİR SÖZLEŞMESİ

1. Devir Sözleşmesinin Kurulması	113
1.1. Genel Olarak.....	113
1.2. Devir Sözleşmesinin Üç Taraflı Sözleşme Olarak Kurulması	116
1.3. Sözleşmede Kalanın Rıza Verdiği İki Taraflı Devir Sözleşmelerinde Sözleşmenin Kurulması.....	122
1.3.1. Genel Olarak	122
1.3.2. Sözleşmede Kalanın Rızasının Hukuki Niteliği.....	123
1.3.2.1. Rızanın Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşler	123
1.3.2.2. Sözleşmede Kalanın Rızasının Kanuni Şart Olarak Görülmesinin Sonuçları	130
1.3.3. Rızanın Geçerliliği	131
1.3.3.1. Genel Olarak	131

1.3.3.2. Rızanın Şekli	132
1.3.3.3. Rızanın İrade Sakatlığına Uğramamış Olmaması	135
1.3.4. İki Taraflı Devir Sözleşmelerinde Rızanın Verilme Zamanına Göre Yapılan Ayrım: Sözleşmede Kalanın İzni veya Onayı	140
1.3.4.1. Rızanın Sözleşme Kurulmadan Önce “İzin” Şeklinde Verilmesi ..	141
a. Genel Olarak.....	141
b. İzin Kapsamında Yapılan Devrin Sözleşmede Kalana Bildirilmemesi Sorunu.....	146
1.3.4.2. Rızanın Sözleşme Kurulduktan Sonra “Onay” Şeklinde Verilmesi	148
a. Genel Olarak.....	148
b. Onaylanana Kadar Geçen Sürede Sözleşmenin Önceki Tarafları Arasında Yapılan İşlemlerin Akıbeti	151
1.3.5. Sözleşmede Kalanın Devir Sözleşmesine Rıza Vermemesinin Sonuçları	153
1.3.6. Sözleşmede Kalanın Rıza Vermeme Özgürlüğünün Kısıtlandığı İki Özel Hal: İşyeri Kira Sözleşmelerinin Devri ve Paket Tur Sözleşmelerinin Devri.....	156
1.3.7. Devir Sözleşmesinin TBK m. 205/f. 2’de Öngörülme Yen Diğer İki Taraflı Sözleşme Kombinasyonlarla Kurulup Kurulamayacağı Meselesi	159
1.4. Devir Sözleşmesinin Kuruluş Yönteminin Ortaya Çıkardığı Farklılıklar.....	161
2. Devir Sözleşmesinin Geçerliliği	163
2.1. Genel Olarak.....	163
2.2. Devredilebilir Temel Sözleşme İlişkisinin Mevcut Olması	164
2.2.1. Temel Sözleşme İlişkisinin Mevcut Olması	164
2.2.1.1. Yokluk ve Kesin Hükümsüzlük	165
2.2.1.2. İptal Edilebilirlik	166
a. Genel Olarak.....	166
b. İptal Hakkının Devredilebilirliği Meselesi	168
aa. Yanılma Halinde.....	170
bb. Aldatma Halinde	175
cc. Korkutma Halinde.....	176
dd. Aşırı Yararlanma Halinde.....	177

2.2.1.3. Askıda Geçersiz (Noksan) Bir Sözleşmenin Devri.....	178
2.2.2. Temel Sözleşmenin Devredilebilir Bir Sözleşme Olması	179
2.2.2.1. Genel Kural: Tüm Sözleşmelerin Devredilebilirliği	179
2.2.2.2. Temel Sözleşmeye İlişkin Devir Yasakları	184
a. Kanuni Devir Yasağı.....	184
b. İradi Devir Yasağı.....	186
c. Sözleşmenin Niteliğinden Kaynaklı Devir Yasağı.....	187
2.3. Devir Sözleşmesinin Muvazaalı Olmaması	191
2.4. Devrin Kanunun Emredici Hükümlere, Ahlak ve Kişilik Haklarına Aykırlık Teşkil Etmemesi	192
2.5. Sözleşme Taraflarının Fiil Ehliyetinin Bulunması	193
2.6. Devir Sözleşmesinin Taraflarının İrade Beyanlarının Sağlıklı Olması	193
2.7. Devir Sözleşmesinin Geçerli Şekil Şartına Uygun Yapılması	197

III. BÖLÜM:

SÖZLEŞMENİN DEVRİNİN KAPSAMI VE SONUÇLARI

1. Sözleşmenin Devrinin Kapsamı	201
1.1. Devrin Maddi Kapsamı	201
1.1.1. Genel Olarak	201
1.1.2. Kısmi Devir.....	202
1.2. Devrin Zamansal Kapsamı	203
2. Sözleşmenin Devrinin Devir Sözleşmesinin Tarafları Bakımından Sonuçları	210
2.1. Sözleşmede Kalan ve Sözleşmeyi Devralan Arasındaki İlişki Bağlamında Sonuçları	210
2.1.1. Genel Kural: Temel Sözleşme İlişkisinin Devralan ile Sözleşmede Kalan Arasında Devam Etmesi	210
2.1.2. Birincil Yükümlülükler Üzerindeki Sonuçları	211
2.1.2.1. Edim Yükümlülükleri Üzerindeki Sonuçları	211
2.1.2.2. Koruma Yükümlülükleri Üzerindeki Sonuçları	218
2.1.2.3. İfa Engelleri Sonucu Ortaya Çıkan İkincil Yükümlülükler Üzerindeki Sonuçları.....	218

a. Zamansal Olarak Sınırsız Sözleşme Devirleri Bakımından Değerlendirme	219
b. Zamansal Olarak Sınırlı Sözleşme Devirleri Bakımından Değerlendirme	220
2.1.2.4. Yenilik Doğuran Haklar Üzerindeki Sonuçları	221
2.1.2.5. İtirazlar ve Def'iler Üzerindeki Sonuçları	222
a. Genel Olarak	222
b. Özel Olarak Takas	224
2.1.2.6. Öncelik Hakları ve Bağlı Haklar Üzerindeki Sonuçları	227
2.1.2.7. Teminatlar Üzerindeki Sonuçları	228
a. Genel Olarak	228
b. Feri (Bağlı) Teminatlar Üzerindeki Sonuçları	229
c. Bağımsız (Soyut) Teminatlar Üzerindeki Sonuçları	235
2.1.2.8. Temel Sözleşmeye İlişkin Tahkim Anlaşması Üzerindeki Sonuçları	237
2.2. Sözleşmeyi Devreden ile Sözleşmeyi Devralan Arasındaki İlişki Bağlamında Sonuçları	238
2.3. Sözleşmede Kalan ile Sözleşmeyi Devreden Arasındaki İlişki Bağlamında Sonuçları	244
2.3.1. Genel Olarak	244
2.3.2. Sözleşmeyi Devreden'in Devirden Sonra Sorumluluğunun Devam Etmesinin Kanun Kapsamında Öngörülmesi	245
2.3.2.1. İşyeri Kira Sözleşmelerinin Devrinden Sonra Devreden'in Devralanla Birlikte Müteselsil Sorumluluğuna İlişkin Özel Düzenleme	245
2.3.2.2. Paket Tur Sözleşmelerinin Devrinden Sonra Devreden'in Devralanla Birlikte Sorumluluğuna İlişkin Özel Düzenleme	248
2.3.3. Sözleşmeyi Devreden'in Devirden Sonra Sorumluluğunun Devam Etmesinin Taraf İradeleri Kapsamında Öngörülmesi	250
SONUÇ	255
KAYNAKÇA	263

KISALTMALAR

§	: Paragraf/Bölüm
aş.	: Aşağıda
Abs.	: Absatz
Art.	: Artikel
ASHİ	: Avrupa Sözleşme Hukuku İlkeleri
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch
bkz.	: Bakınız
bs.	: Bası
BÜHFD	: Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
C.	: Cilt
ÇÜHFD	: Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
dn.	: Dipnot
E.	: Esas
Ed.	: Editör
E. T.	: Erişim Tarihi
HD	: Hukuk Dairesi
İBK	: İsviçre Borçlar Kanunu
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
JA	: Juristische Arbeitsblätter
JuS	: Juristische Schulung
JZ	: Juristen Zeitung

K.	: Karar
Karş.	: Karşılaştırınız
kn.	: Kenar numarası
m.	: Madde
MÜHFD	: Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
MÜHFHAD	: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
MüKo	: Münchener Kommentar
NJW	: Neue Juristische Wochenschrift
OR	: Obligationenrecht (İsviçre Borçlar Kanunu)
sy	: Sayı
SJZ	: Schweizerische Juristen-Zeitung
T.	: Tarih
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
t.y.	: Tarih yok
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
UNIDROIT İLKELERİ	: Uluslararası Ticari Sözleşmeler İçin UNIDROIT İlkeleri
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri/ve devamı
YÜHFD	: Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
ZGB	: schweizerisches Zivilgesetzbuch

TRANSFER OF CONTRACT

ÖZET

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle TBK m. 205 hükmünde sözleşmenin devri ayrı bir hukuki kurum olarak düzenlenmiştir. TBK m. 205 uyarınca sözleşmenin devri, "sözleşmeyi devralan ile devreden ve sözleşmede kalan taraf arasında yapılan ve devreden bu sözleşmeden doğan taraf olma sıfatı ile birlikte bütün hak ve borçlarını devralana geçiren bir anlaşma" şeklinde tanımlanmıştır. Tanımdan anlaşıldığı üzere sözleşmenin devri ile birlikte devre konu sözleşme ilişkisinin mevcut taraflarından birinin yerine sözleşme dışı üçüncü bir kişi geçmekte ve sözleşme ilişkisi sözleşmede kalan ile sözleşmeyi devreden yerine geçen sözleşmeyi devralan arasında sürdürülmektedir.

Çalışmamızın amacı, TBK m. 205'te düzenlenen sözleşmenin devri kurumunu ve bu kurumla ilgili ortaya çıkabilecek borçlar hukuku meselelerini derinlemesine ele almaktır. Bu amaç doğrultusunda üç bölümden oluşan çalışmamızın ilk bölümünde sözleşmenin devri kurumunun genel olarak tanıtımı yapılmış; ikinci bölümünde devir sözleşmesi ele alınmış, üçüncü ve son bölümde ise devrin sonuçları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sözleşmenin devri, devir sözleşmesi, TBK m. 205, sözleşmenin devrinin sonuçları

ABSTRACT

With the entry into force of the Turkish Code of Obligations No. 6098 ("TCO"), the transfer of contract has been regulated as a distinct legal institution under Article 205 of the TCO. Pursuant to Article 205 of the TCO, the transfer of contract is defined as 'an agreement concluded between the transferee, the transferor, and the remaining party, which transfers to the transferee all rights and obligations together with the status of being a party to this contract.' As understood from the definition, with the transfer of contract, a third person replaces one of the existing parties to the subject contractual relationship, and the relationship is maintained between the remaining party and the transferee who replaces the transferor.

The aim of our study is to conduct an in-depth analysis of the institution of the transfer of contract as regulated in Article 205 of the TCO and the issues of the law of obligations that may arise regarding this institution. In line with this objective, our study consists of three chapters: the first chapter provides a general introduction to the institution of the transfer of contract; the second chapter examines the transfer agreement; and the third and final chapter evaluates the consequences of the contract transfer.

Keywords: Transfer of contract, transfer agreement, Art. 205 of the TCO, consequences of the transfer of contract.